

‘TÜRK DÜNYASI’NIN GÜNCEL SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI” ÇALIŞTAYI*

Çankırı Karatekin Üniversitesi Avrasya Stratejik Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından gerçekleştirilen ‘Türk Dünyası’nın Güncel Sorunları ve Çözüm Yolları” Çalıştayı Atatürk Kültür ve Sanat Merkezi’nde gerçekleştirildi.

Çankırı Karatekin Üniversitesi Avrasya Stratejik Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Türk Ocakları Çankırı Şubesi işbirliği ile gerçekleştirilen ‘Türk Dünyası’nın Güncel Sorunları ve Çözüm Yolları” Çalıştayı’na Çankırı Valiliği, Türk Dünyası İşbirliği ve Kalkınma Ajansı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı, TÜRKSOY ve Yunus Emre Enstitüsü destek verdi. Çalıştaya, Çankırı Valisi Vahdettin Özcan, Çankırı Karatekin Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ali İbrahim Savaş, Türk Ocakları Genel Başkanı Prof. Dr. Mehmet Öz, kurum temsilcileri, öğretim üyeleri, davetliler ve öğrenciler katıldı.

* Yrd. Doç. Dr. Reha Yılmaz, Çankırı Karatekin Üniversitesi Avrasya Stratejik Uygulama ve Araştırmalar Merkezi müdürü.
e-mail: ryilmaz@karatekin.edu.tr

Atatürk Kültür ve Sanat Merkezi Salonunda gerçekleşen toplantıda saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunması akabinde açılış konuşması yapan ÇKÜ Rektörü Prof. Dr. Ali İbrahim Savaş, ÇKÜ Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezinin çok önemli programlar yaptığını belirterek “Merkezimiz kurulalı 10 ay oldu ama yaptığı faaliyetlerle 5-6 yıllık bir merkez gibi çalışmaktadır. Emeği geçenleri tebrik ediyorum” dedi.

Çok önemli bir potansiyel olan Türk Dünyasının mensuplarıyız diyerek sözlerine devam eden Rektör Savaş “Türkiye Cumhuriyeti Devleti, TÜRKSOY, TİKA, Yunus Emre Enstitüsü, Başbakanlık Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ile kültürümüz adına, devletimiz adına bir çok faaliyette bulunuyor, eserlerimize sahip çıkıyorlar. Biz akademisyenlere düşen görevde bu çalışan kurumlarımızın Türk Dünyası ile ilgili projelerinin desteklenmesidir, kültürel zeminin oluşturulmasıdır. Kültür ve medeniyet mutfağımızın canlandırılması, hafızaların tekrar geri çağırılması gerekiyor.” açıklamasında bulundu.

Türkiye Cumhuriyetlerinde bilinmeyen, ortaya çıkmamış kültür mirasımızın halen var olduğunu da altını çizen Rektör Savaş “Görüyoruz, duyuyoruz ama bilmiyoruz. Bütün bu kültür miraslarımızın dünyaya kazandırılması gerektiğini düşünüyorum. Böyle çalıştaylar bu çalışmalara vesile olacaktır” dedi.

Türk Ocakları Genel Başkanı Prof. Dr. Mehmet Öz, Türk Ocaklarının 100. Yıldır var olduğunu belirterek “Türk Ocakları gündelik siyasi çekişmelerin dışında ilmi, kültürel ve sanat alanında bütün insanlığa hizmet etmektedir. Bizim Medeniyetimiz köklü bir medeniyettir.” dedi.

Tarihi medeniyetimizin günümüzde çeşitli problemlerle boğuşan insanlığa yeni çözüm yolları getirmesi şeklinde yeni baştan yorumlanması gerektiğini belirten Öz “Günümüzün meselelerinin, tarihimizden getirdiğimiz kültürümüzün, medeniyetimizin, yeniden yorumlanması için ilmi, fikri ve kültürel alanlarda çalışan insanlarımıza çok büyük iş düşüyor. Tarihin yapıcılarını sadece siyasiler ve askerler değildir. Bir medeniyet sadece kılıçla inşa edilmez. Zihinle, fikirle, tefekkürle, kalemle inşa edilir. Onun için bu toplantılar çok önemli” dedi.

Çağımızda çok önemli problemler yaşandığını da belirten Öz “Bugün Ortadoğu kaynıyor. Türk Dünyası demir perdelerin yıkılması ile hürriyetine kavuştu. Birden bire bağımsız Türk Cumhuriyetleri ortaya çıktı. Bu süreç içerisinde devletimizin çeşitli kuruluşlar oluşturarak yeni sürece müdahil olmaya çalıştı. Bilim, eğitim, kültür her şeyimizin temelinde var.” diyerek “Yeni yetişen nesillerde şuur uyandırılmalıdır. Yeni yetişen nesillerimizin bir medeniyet ufkuyla geleceğe bakması lazımdır. Bizim öncelikle ortak iletişim dilini yaymamız lazımdır. Bunu da panellerle, çalıştaylarla özellikle

televizyon ve sosyal medya ile sağlayabiliriz. Bizim beğenmediğimiz bazı diziler Türkiye Türkçesinin gelişimi sağlanıyor” dedi.

Açılış konuşmalarının ardından “Problem Tespit” başlıklı birinci oturum Prof. Dr. Orhan Kavuncu’nun oturum başkanlığı ile başladı. İlk olarak Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Galip Çağ “Balkan Türklüğünün Bugünü ve Yarını” başlıklı sunumu yaptı. Galip Çağ, Balkan Türklüğünün makus talihinde; 93 Harbi, milliyetçi isyanlar, Balkan harpleri, Birinci ve İkinci Dünya Savaşı ve hatta 1980’lere uzanan kırılma dönemlerinin yaşandığını belirtti. Osmanlının parçalanmasıyla Balkanlarda ulus devletler kurulduğunu, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Balkanlara hakim olan komünist yapılanmalar köklerle bağın koparılmasına çalışıldığını söyledi. Balkanlardaki Türklerin büyük bir kısmının Anadolu’ya göç ettiğini belirtti. Balkan devletleri için batılı ülkelerin oluşturduğu tarihte, Osmanlının ya hiç yaşanmadığı ya da sisli, puslu ve kötü bir zaman dilimi olarak anlatıldığını söyledi. “Osmanlı Hakimiyetinde Balkan Şehirleri” adlı bir çalışma yaptıklarını, 200 araştırmacı ile çalıştıklarını, çalışmanın sonunda 10-11 ciltlik bir eser çıkacağını belirtti. Balkanlarda Türk nüfusunun tam olarak bilinmediğini ifade eden Yrd. Doç. Dr. Galip Çağ, Yugoslavya dağılmasından beri bu coğrafyada nüfus sayımının 2011 yılında ilk kez yapıldığını ancak bu sayımdan da bir sonuç alınmadığını kaydetti. Bir başka sorunun Balkanlarda bulunan Osmanlı mirasının tespiti olduğunu, uzun yıllardır bu alanda kayda değer bir çalışma yapılmadığını bildirdi. Balkanlarda Türkçe eğitimi konusunda sıkıntılar yaşandığını söyleyen Yrd. Doç. Dr. Galip Çağ, Türkiye’de herkesi bu konuda destek olmaya çağırdı. Oturumun ikinci konuşmacısı olan Çankırı Karatekin Üniversitesi Avrasya Stratejik Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Yrd. Doç. Dr. Reha Yılmaz, “Kafkasya Ötesinde Türki Sorunlar” başlıklı sunumunu yaptı. Türki kelimesini Kırgızistan ve Azerbaycan’da yaşadıklarına dayanarak bilinçli tercih ettiği belirten Yılmaz, Türk dünyası algısı üzerine çalışma yürüttüğünü, bu coğrafyanın ideolojik, kültürel, siyasal, ekonomik, toplumsal olarak farklı anlamlar ihtiva ettiğini söyledi. Türk dünyası kavramı üzerinde uzlaşmanın bulunmadığına dikkat çeken Yılmaz, Kafkasya’nın ötesinde Türkiye’den büyük beklentiler olduğunu ifade etti. Yrd. Doç. Dr. Reha Yılmaz, “Öncelikli olarak sorunların tespit edilmesi gerekli, Türkiye bu coğrafyada belirli merkezlerde var ama, Acara’da, Dağıstan’da Güney Azerbaycan’da yok. Misyonerlerden daha fazla çalışmamız gerekli. Geçen yirmi yıllık sürede liderlerin ve kurumların bir araya gelerek çay içtiğini ancak verimli politikalar üretilmediğini gördük” dedi. Son dönemde yapılan çalışmaların katkı yaptığını, kalıcı ve verimli politikalar üretilmesi gerektiğini ifade etti. Bölgede Türkiye’nin kurduğu

üniversitelerin verimli çalışmadığını belirten Yılmaz, “Kardeş Üniversiteler” olarak bu kurumların revize edilmesi gerektiğini kaydetti.

Büyük Öğrenci projesi ile Türkiye’de okuyan öğrencilerin ülkelerine döndüklerinde alanlarında istihdam edilmediklerini belirten Yılmaz, bu projenin revize edilmesi gerektiğini bildirdi. Kültür alanında ortak bilinç, ortak ideal bulunmadığını, ortak kültürel projelerin geliştirilmesi gerektiğini ifade etti.

Oturumun “Sovyetler Sonrasında Rusya ve Orta Asya Türklüğü” başlıklı üçüncü konuşmasını Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. M. Akif Okur yaptı. Doç. Dr. M. Akif Okur, dünya politikasındaki ve uluslararası ilişkilerde “değişmeyenlerdeki değişim” kavramı bulunduğunu söyledi. Okur, “Türklük ve Rusluk bu bölge içinde değişimi arayacağımız değişmeyenlerdir. Bu coğrafyayı ve siyaseti anlamamız için iki değişmeyen iki öznedir” dedi. Çarlık Rusya’sı, Sovyet döneminde işgal ettikleri Orta Asya’da kimlik politikaları ile bölgeyi dizayn ettiklerini belirtti. Okur, konuşmasında “sınır mühendisliği ile her etnik adlandırmaya bir devlet ve bu devlet içinde karşılıklı azınlıklar oluşturuldu. Kırgız ve Kazak gibi unsurlar arasında farklılıklar yaratıldı. Büyük özne içindeki renklerin ayrıştırıldı” dedi. bağımsızlıktan sonra Türk dünyasının Rusya ile ilişkisi denge içinde ilerlediğini belirten Okur, yeni ulus devletlerin bağımsızlığın yirmi yılında sınırlara ve azınlıklara yönelik aşırı hassasiyetin yavaş yavaş sona erdiğini belirtti. Okur, “Bölgede Arap Baharı türünde bir zihni dalgalanma yaşanabileceğini bizlerin yakın coğrafyadaki gelişmelere dayanarak bu dalgalanmalara başlamadan gündemime almamız gerek” dedi.

Oturumun son konuşmasını, Türk Ocakları Genel Sekreteri Prof. Dr. Orhan Kavuncu yaptı. “Türk Dünyasının Güncel Sorunları ve Türkiye’ye Düşen Görevler” başlıklı konuşmasında Prof. Dr. Orhan Kavuncu, Türk dünyasının güncel sorunlarının tasnif edilmesi gerektiğini belirtti. Bağımsız devletler ile

kimi devletlerde azınlık durumunda yaşayanları ayırarak konuya yaklaşımın daha doğru olacağını kaydetti. Konuşmasında Kavuncu, “Bağımsız Türk devletleri ile yakınlaşmanın önünde pek çok engel var. Yakınlaşmayı sağlamak kolay iş değil. Başka ülkelerin vatandaşları olarak yaşayan kardeşlerimizin kendi kimlikleri ile yaşayabilmelerini sağlamak için o ülkeler ile ilişkiler sağlanmalı İlişkileri geliştirmek için sadece devletin değil sivil toplum üzerine düşen görevler var” dedi. Türk Ocağının yayını olan Türk Yurdu’nun 1911 ile 1930 yılları arasında Anadolu’da büyük sıkıntılar olmasına rağmen Türk dünyası ile ilgili gelişmeler kayıtsız kalmadığını belirtti. Türk dünyası olarak 1924’te Ziya Gökalp’in hayal ettiğinin ötesinde fırsatlarla karşı karşıya bulunduğumuzu ifade eden Prof. Dr. Orhan Kavuncu, “Hepimiz bir ağacın dalıyız. Bu ağacın adının ne olduğu önemli değil. Ulus devletin üzerinde bir üst kimlik oluşturmak bizim hedefimiz olmalı” dedi. Konuşmaların ardından soru-cevap bölümünde sorular cevaplandırıldı. Birinci oturumun sonunda Çankırı Karatekin Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ali İbrahim Savaş, katılımcılara günün anısına plaket takdim etti.

Türk Dünyası’nın Güncel Sorunları ve Çözüm Yolları Çalıştayı’nın ikinci oturumu olan “Avrasya’da Kurumsal Çalışmalar” konulu panelde oturum başkanlığını Prof. Dr. Altan Çetin yaptı.

İlk konuşmayı yapan TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı Doç. Dr. Fırat Purtaş, TÜRKSOY’un kurucularının altı bağımsız Türk devleti olan Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkiye ve Türkmenistan’ın olduğunu belirterek önümüzdeki yıl 2013’de 20. yıllarını kutlayacaklarını ifade etti. Purtaş, TÜRKSOY’un, Türk dili konuşan ülkelerin kültür ve sanat alanlarında işbirliğini sağlayan, üye ülkelerin yönetimine, iç ve dış politikalarına karışmayan uluslararası bir teşkilat olduğunu belirterek faaliyetleri hakkında kısa bilgilendirme yaptı. Doç. Dr. Fırat Purtaş öğrencileri TÜRKSOY binasına davet ederek burada yapılan işlerin yerinde görülmesi gerektiğini ifade etti.

Doç. Dr. Fırat Purtaş’tan sonra ikinci konuşmayı yapan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Kültürel ve Sosyal İlişkiler Daire Başkanı Ramazan Çokçevik, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığının kurulması aşamalarından bahsetti. Çokçevik, başkanlığın öncelikle yurt dışındaki Türklerin ve soydaş ve akraba topluluklarının haklarını korumak, onların yaşam kalitesini artırmak ve yaşadıkları yerde örgütlenmelerini sağlamak olduğunu, kültürel ve sosyal olarak bağ kurmak varsa bu bağların daha güçlü hale getirilmesi için çalışmak, vatandaşlarımızın bulunduğu ülkelerde ve soydaş ülkelerde sivil toplum kuruluşları aracılığı ile gerçekleştirilen projeleri desteklemek ve yurtdışından Türk kültürünü öğrenmek üzere getirilen öğrencilere burs imkanı sağlamak olarak belirtti.

Üçüncü konuşmacı olarak Yunus Emre Enstitüsü Kültür Sanat Koordinatörü Boğaç Babür Turna, böyle bir programın düzenlenmesinde emeği geçenlere teşekkür ederek konuşmasına başladı. Turna, Yunus Emre Enstitüsü'nün Türk kültürünün, tarihinin, dilinin ve edebiyatının daha iyi tanıtılması ve öğretilmesi amacıyla araştırmalar yaptığını, farklı kurumlarla işbirliği yaparak bilimsel çalışmaları destekleyip ortaya çıkan sonuçları çeşitli yayınlar vasıtasıyla kamuoyuna duyurmak amacıyla yönelik faaliyetler yürüttüğünü, yurt dışında çeşitli ülkelerde açtığı ve açacağı Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri ile Türkiye'nin, Türk dilinin, kültürünün, sanatının ve tarihinin tanıtılması adına çalışmalar yaptığını, açılan merkezler bünyesinde açılan Türkçe dil kursları sayesinde hem yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyenlere Türkçe öğrenim imkânı sağlanmış olduğunu hem de ilgili ülkelerdeki Türk vatandaşlarının, dillerini daha yakından tanımalarına imkan sağlandığını ve böylelikle Türkiye ile kültürel bağlarının devamının sağlandığını belirtti.

Boğaç Babür Turna'nın konuşmasından sonra Çankırı Karatekin Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ali İbrahim Savaş, Çankırı Karatekin Üniversitesinin TİKA işbirliği ile yurtdışında yaptığı çalışmalar hakkında dinleyicilere kısa bilgi verdi. Rektör Savaş'ın konuşmasından sonra soru cevap bölümüne geçildi. Soru cevap bölümünde öğrencilerin, kurumlarda öğrencilere sağlanan staj imkanından, çalışma şartlarından ve kurumların yaptıkları çalışmalar ve yapacakları çalışmalar hakkında sordukları sorularına panelistler tarafından verilen cevaplar sonrasında, çalışmaya katılan konuşmacılara plaketleri verildi.

Kaynak:

1. http://www.bizimcankirigazetesi.com/haber_detay.asp?haberID=6192
2. <http://www.karatekin.edu.tr/DuyuruDetay.aspx?ID=810>
3. http://www.haber18.com/haber_detay.asp?haberID=2887